

Ministerie van Verkeer en Waterstaat Rijkswaterstaat

De Geschiedenis van de Toekomst

Gebruik van scenario's in V&V planning
Toon van der Hoorn en Jan van der Waard (AVV)

PLATOS Colloquium 2004
Wo 17 maart

PLATOS Colloquium 2004 2
Wo 17 maart

Vragen over de Toekomst

- Hoe ontwikkelt de welvaart zich?
- Hoeveel mensen wonen er over dertig jaar in Nederland?
- Waar wonen en werken we dan?
- Hoe gedragen we ons dan?
- Hoe ziet het V&V systeem er over dertig jaar uit?
- Welke rol speelt het huidige V&V beleid hierin?
- Moet dit beleid worden aangepast?

Rijkswaterstaat

PLATOS Colloquium 2004 3
Wo 17 maart

Voorspellen van de Toekomst?

- Dit proberen.....

Rijkswaterstaat

PLATOS Colloquium 2004 4
Wo 17 maart

Voorspellen van de Toekomst?

..... Geeft meestal dit soort resultaten (IVVS 1972)

Rijkswaterstaat

PLATOS Colloquium 2004 5
Wo 17 maart

Valkuilen bij voorspellen

Geels, Universiteit Twente, 1997

<ul style="list-style-type: none"> • Overschatten mogelijkheden techniek, onderschatten complexiteit • "Nieuwe" technologie blijft bestaan naast "oude" • Nieuwe technieken hebben geheel nieuwe gebruiksmogelijkheden 	<ul style="list-style-type: none"> • Radar-afstandsregeling • E-mail en gewone post • Automatische metro meer dan "metro zonder bestuurder"
---	--

Rijkswaterstaat

PLATOS Colloquium 2004 6
Wo 17 maart

Valkuilen bij voorspellen - 2

<ul style="list-style-type: none"> • Onderschatten traagheid maatschappelijke inbedding • Vergeten sociaal-psychologische en culturele aspecten 	<ul style="list-style-type: none"> • Telewerk botst met bestaande werkwijzes in bedrijf • Teleshoppen minder leuk dan "fun" shoppen
---	---

Rijkswaterstaat

Valkuilen bij voorspellen - 3

- Wel "substitutie", maar daarnaast heel veel "generatie"
- Vergeten samenhang totale vervoersysteem
- Suburbanisatie USA, mede dankzij telefoon
- Meer telewerken -> meer winkelverplaatsingen

In ideale wereld: geen prognoses nodig

- Volledige flexibiliteit
- Direct aanpassen aan gewijzigde omstandigheden
- Voorbeeld: modekleding
- Maar in V&V: lange levensduur infrastructuur, grote investeringsbedragen, lange plannings- en bouwtijd

Scenarios

- Géén voorspellingen van de toekomst
- Plausibele en intern consistente eindbeelden van een mogelijke toekomst of
- Plausibele en mogelijke wegen om een gewenst eindbeeld te bereiken.
- "Business as usual" plus beleidsvarianten

Historische voorbeelden

- IVVS 1972
- SVV I
- SVV II
- Questa

Jaren 1950-1970

- Tijdperk van de ideologieën
- Rationele besluitvorming
- Centrale planning
- Toekomst voorspelbaar
- Toekomst maakbaar

Vooruitgang jaren 50-60

Vooruitgangdenken 1966

Een idee uit 1966 over het Leliedoek in het jaar 2000 later. Dit idee werd ontwikkeld door Hubbert Das, Willem Rijnhuizen en Sjaak Leffing, begeleidt door Van Gool. Met zeventien miljoen auto's is veel breder te leven als we maar willen.

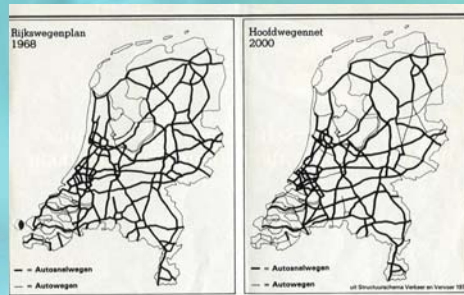
Shanghai 2004

Structuurschema Verkeer en Vervoer I

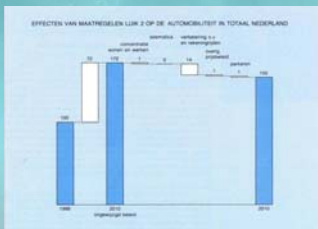
- Tegenbeweging ontstaat
- SVV I: tegemoet komen aan vraag naar verkeer en vervoer, voorzover bijdrage aan maatschappelijk welzijn positief is.

Rijkswegenplan 1968 en SVV I

Structuurschema Verkeer en Vervoer II

- Milieu moet gered worden
- Luiken, sporen, streefbeeld, projecten

Hoog ambitieniveau....

A B

Lijk 1
Doel: verbetering van de bereikbaarheid.

Spoor 6
Doel: verbetering van de aansluitingspunten tussen de verschillende vervoerslijnen.

Streefbeeld
- er is een net van terminals voor gecombineerd vervoer dat toegesloten is op de vervoerbehoefte;
- de laa Eenheden zijn gestandaardiseerd;
- op strategische punten zijn er overstapplaatsen voor personenvervoer.

Project 35
Doel: het tot stand komen van een net van terminals voor gecombineerd vervoer dat toegesloten is op de vervoerbehoefte.

Middel
- in DEEL IV is een overzicht opgenomen;
- het rijtje, waar nodig en mogelijk samen met andere overheden en belanghebbenden, van geval tot geval nagaan of aanleg van nieuwe en/of uitbouw van bestaande terminals gewenst is en of financiële ondersteuning gegeven zal worden.

Kosten
- 10 miljoen

Periode
- 1985-1992

Verantw.
- R. minister V&W, gemeentelijke en provinciale overheden, het bedrijfsleven.

Project 36
Doel: planontwikkeling nieuwe vormen van gecombineerd vervoer

Middel
- het beoordelen van het gecombineerd vervoer; nagaan welke veelbelovende ideeën in de wereld van het verkeer en vervoer levensvatbaar zijn voor invoering.

Kosten
- geen

Periode
- permanent

Verantw.
- R. minister V&W, vervoerend en verlatend bedrijfsleven

Project 37
Doel: standaardisatie in afmetingen laa Eenheden

Middel
- vergenootlijken van gecombineerd vervoer.

SVV II “mislukt”

- Teveel uitgaan van één toekomst (die in 2010 eindigt)
- Te strakke planning, alles dichtgetimmerd
- Maakbaarheid samenleving schromelijk overschat
- Maar: milieu moet nog steeds gered worden

Februari in Nederland

Jaren 1980 – 1990

- Terugtrekende overheid
- Marktdenken
- Overheid vooral als proces-facilitator

Questa

- Voorbereiding op NVVP, 4 scenario's
- Waarde(n)vol Nederland: duurzaamheid
- Nederland Vrijstaat: tegenwind, individualisme
- Grenzeloos Nederland: globalisering
- Nederland Polderland: consensus-economie

Andere onderdelen

- Interviews met markante Nederlanders
- “Group decision room” sessies met PC

Orakel

1. Welke vragen wilt U aan het Orakel stellen
2. Welke vragen hoeft U *niet* te stellen, omdat U het antwoord al weet
3. Wat zou U antwoorden bij (1), als U het Orakel was?

2000+

- Globalisering
- Internet
- Geloof in markt krijgt knauw
- Nederland stadstaat in Europa

- ????? (Presentatie Paul Besseling, CPB)

Conclusie

- We zitten er vaak “naast”, maar niet altijd

- Modellen en prognoses niet bedoeld om de toekomst te voorspellen, maar om verstandig beleid op te baseren.